

28. maj, og her foreligger der en helt konkret vurdering af det nye traktatgrundlag, som har ført til, at der her er tale om en § 20-situation. Derfor skal der afholdes folkeafstemning, og enhver fremtidig ændring af traktatgrundlaget vil selvfølgelig blive gennemgået lige så nøje for at se, om det indeholder § 20-elementer, der nødvendiggør en dansk folkeafstemning.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 38:

Forespørgsel til arbejdsministeren og undervisningsministeren [om statsrevisorernes kritik af den statslige erhvervsrettede efteruddannelse].

Af Ulla Tørnæs (V) og Bendt Bendtsen (KF)
m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 22/1 98).

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Forhandling om redegørelse nr. R 8:

Forskningsministerens, erhvervsministerens, justitsministerens, økonomiministerens og skatteministerens redegørelse af 17. december 1997 om sikker digital kommunikation.

(Redegørelsen anmeldt 17/12 97. Redegørelsen givet 17/12 97. Beslutning om forhandling 17/12 97).

Forhandling

Sonja Mikkelsen (S):

Socialdemokratiet ønsker, så hurtigt det er praktisk muligt, her i Danmark at få etableret en sikker metode til at kommunikere elektronisk og afgive en elektronisk underskrift. En sikker elektronisk underskrift er ganske enkelt

en forudsætning for, at vi overalt i samfundet og dermed i stor skala kan høste fordelene af elektronisk kommunikation.

Realiseringen af regeringens IT-strategi og handlingsplan er også tæt forbundet med, at der kan kommunikeres sikkert, og ikke mindst at der kan afgives juridisk bindende underskrift ad elektronisk vej, så både afsender og modtager kan være sikre på hinandens identitet, og dokumenternes indhold ikke kan ændres af andre. Derfor hilser vi også velkommen, at de involverede ministre i fællesskab har valgt at fremlægge en redegørelse for, hvor langt man er nået i overvejelserne i regeringen.

Når vi tidligere her i Folketinget har drøftet IT-politik og problemstillinger i den sammenhæng, har der været meget bred opbakning til den aktive linje, regeringen har valgt, og som fortsat følges op med fornyede handlingsplaner og konkrete initiativer. Socialdemokratiet ser gerne, at denne aktive linje fortsættes, så Danmark også på dette område fortsat opfattes som et foregangsland på internationalt plan. Netop dette politikområde nyder i kraft af sin natur særlig stærk international bevågenhed, og dommen på Internettet kan være hård, såfremt regulering og aktivitet ikke lever op til det, man kan kalde vanlig standard.

Et ry som elektronisk foregangsland giver klart positive konkurrencemæssige fordele for erhvervslivet i modsætning til et ry som et noget fodslæbende land på området. Et signal til verden om, at Danmark har det juridiske grundlag i orden for bindende elektronisk aftaleindgåelse, vil således være meget værd på det globale marked.

For den enkelte virksomhed, der overvejer informationsteknologiske investeringer, vil det være et væsentligt beslutningsgrundlag, om der er mulighed for sikker kommunikation og elektronisk underskrift, der kan bruges i virksomhedens markedsføring. Samtidig skal en investeringslønsomhed også vurderes i forhold til, i hvor stort omfang virksomhederne kan kommunikere elektronisk med de myndigheder, de nu engang har mulighed for eller brug for at kunne meddele sig til af forskellige årsager.

Allerede nu kan man ved aftaleprocedurer mellem daglige samarbejdspartnere finde veje til sikker kommunikation. Erhvervsministeriets og Forskningsministeriets EDI-indsats sammen med erhvervslivet har her betydning for, at langt flere i fremtiden kan og også vil gøre brug af EDI i deres daglige samarbejde og samhan-

del, altså en meget nyttig indsats. Men EDI-metoden har mange begrænsninger og giver ikke det gennembrud for elektronisk kommunikation og aftaleindgåelse, som et generelt grundlag for en sikker elektronisk underskrift kan give.

Lovgivning om elektronisk underskrift, der skaber sikkerhed for brugerne, vil derfor give afgørende nye frihedsgrader i den elektroniske verden. I Socialdemokratiet lukker vi ikke øjnene for, at dette samtidig over tid vil påvirke den generelle samfundsudvikling, at det kan ske i både positiv og negativ retning, og at det vil give nye udfordringer for demokratiet, for befolkningen og for os som lovgiver. Jeg tænker på, at eksempelvis øget global handel kan give voldsomme miljøkonsekvenser, hvis handelen følges op af øget fysisk transport af varer; men det kan også gå den modsatte vej, så de fysiske produkter fremstilles så tæt på forbrugeren som muligt, mens produktets tekniske beskrivelser og ordre er sendt elektronisk fra hvor som helst i verden.

En sikker elektronisk underskrift vil gøre det muligt at afskaffe en omfattende dokumenthåndtering i papirform, ligesom vi for en del år siden afskaffede det fysiske tilstedeværende værdipapir og i stedet etablerede Værdipapircentralen. Det forudsætter dog, at man går al lovgivning igennem for formkrav og krav om underskrift for at sikre, at kravene også kan opfyldes ad elektronisk vej i det omfang, det overhovedet er muligt. Det vil regeringen gøre, og det er meget tilfredsstillende.

I denne sammenhæng er der i redegørelsen en række spørgsmål, der går på, om man skal vælge den såkaldte frameldingsmodel eller vælge en tilmeldingsmodel. Framelding indebærer, at alle love og regler, der rummer krav om underskrift, skal acceptere en elektronisk underskrift fra en given dato, mens tilmelding indebærer, at kun de love og regler, der tilmeldes ordningen, kan forventes at anerkende elektronisk underskrift. Et vist pres har ofte en positiv effekt på det arbejde, der bliver gjort, men omvendt må det erkendes, at det er en stor opgave, ministerierne står over for med at gennemgå love og bekendtgørelser.

Imidlertid er vi i Socialdemokratiet klar til at vove et øje og komme med et bud på, hvordan man kunne gribe denne problemstilling an. Vi vil foreslå regeringen at overveje en kombination af de to modeller, så man starter med en tilmeldingsordning, dvs. at efterhånden som

ministerierne har gået deres love og reguleringer igennem, har taget stilling og rettet lovene til, tilmeldes de ordningen med en elektronisk underskrift. Men fra et givet tidspunkt – vi skal næppe længere end 2-3 år frem – skal der overgås til frameldingsmodellen. På dette tidspunkt forventes det altså, at ministerierne har været det hele igennem og har taget stilling til, om man bør bruge elektronisk underskrift eller ej – vel at mærke med udgangspunkt i, at hovedreglen er, at man bør gøre det. Jeg vil lytte med stor interesse til de overvejelser og forslag, der måtte komme om det punkt fra andre partiers side, ligesom det naturligvis må indgå i overvejelserne, hvilke synspunkter der fremkommer på dette område i forbindelse med høringen af det kommende lovforslag om elektronisk underskrift.

Redegørelsen rummer en række beskrivelser og initiativer, som de forskellige ministerier har iværksat, og det peger alt sammen i den rigtige retning. I Socialdemokratiet har vi især opmærksomheden henledt på at sikre forbrugernes rettigheder i forbindelse med elektronisk handel, og signalet om, at man vil sikre, at alle offentlige myndigheder skal kunne kommunikere med borgerne ad elektronisk vej, når borgerne ønsker det, er også tilfredsstillende.

Jeg skal her til sidst helt og fuldt anerkende, at det, der her betrædes, er nyt land rent lovgivningsmæssigt – ikke bare i Danmark, men også i et internationalt perspektiv. Når vi taler om regulering af såkaldte nøglecentre, ligestilling af elektronisk underskrift med underskrift på et papir og pligten for offentlige myndigheder til at kunne kommunikere elektronisk med de borgere, der ønsker det, er det helt nyt land, og derfor er det også forståeligt, at det tager tid at få formuleret det juridiske grundlag, og at der er en vis usikkerhed hos de involverede ministre, når det gælder stillingtagen til, hvordan ligestillingen af den elektroniske underskrift med en underskrift på papir skal gennemføres. Men en vis utålmodighed efter at se konkrete forslag har vi nu alligevel i Socialdemokratiet, og derfor hilser vi med tilfredshed, at regeringen vil udsende et konkret forslag til lov om elektronisk underskrift til høring i nær fremtid, så vi kan få suppleret beslutningsgrundlaget med holdninger og ideer fra de mange uden for dette hus, der vier denne sag særlig interesse. Så kan vi få den nødvendige lovgivning på plads, om ikke før, så i begyndelsen af næste folketingssamling.

Jens Løgstrup Madsen (V):

Fra Venstres side finder vi, at der er god grund til at takke regeringen for en god og saglig redegørelse.

Digital kommunikation er af stigende betydning for borgerne og for erhvervslivet, fordi den giver muligheder for at udveksle information og dokumenter og muligheder for at indgå aftaler. Denne stigende betydning kan vi bl.a. se af den meget omfattende handel, som efterhånden finder sted på Internettet. Tænk bare på, at i dag kan man over Internettet købe blomster, bøger og alskens andre ting.

Men det er selvfølgelig også nødvendigt, at vi, når vi ser den digitale kommunikation brede sig, tænker nøjere over de juridiske konsekvenser af de nye kommunikationsmuligheder. I Venstre har vi den grundopfattelse, at retstilstanden i Danmark bør være uafhængig af de anvendte kommunikationsmidler. Retstilstanden bør også i Danmark – så nøje, som det nu er muligt, da dette her jo er noget, der har med handel at gøre, noget, der nærmest er globalt – følge den retstilstand, som der lægges op til i internationale fora som eksempelvis FN, Den Europæiske Union, OECD og andre steder.

Som sagt er Venstres udgangspunkt, at lovgivningen bør baseres på så generelle principper som overhovedet muligt. Vi ønsker ikke, at vi skal se love, der er særlige IT-love og kun gælder for digital kommunikation. Vi ønsker en så generel retstilstand som overhovedet muligt. Det er også grundlaget for, at Venstre støtter den såkaldte frameldingsmodel. Vi synes, det er godt, at der er det generelle princip i dansk lovgivning, at digital kommunikation er sidestillet med almindelig skriftlig kommunikation og har samme retlige gyldighed.

Det gode ved at bruge frameldingsmodellen er altså, at det giver en betydelig grad af sikkerhed i erhvervslivet og blandt borgerne for, hvad det er, der er retligt gyldigt. Men det kræver selvfølgelig også noget. Det kræver, at sikkerheden med hensyn til, hvor oprindeligt et dokument er, er af en meget høj standard.

Derfor finder vi det i Venstre nødvendigt, at vi stiller meget store krav til disse såkaldte nøglecentre, som det er planen at oprette for at sikre, at den digitale kommunikation foregår på en ordentlig måde. Venstre tror, at en af de bedste måder, hvorpå vi kan sikre, at der er høje standardkrav inden for den digitale kommunikation, er, at vi stiller vidtgående krav om erstatningsansvar og hæftelse for disse nøglecentre.

Vi er helt på det rene med, at der bør være tale om en godkendelsesordning. Vi tror, at det bedste er at stille vidtgående krav med hensyn til erstatningsansvar og ansvar, fordi det er nemmere at gennemføre sådan nogle krav end at stille meget vidtgående krav til eksempelvis den edb-teknologi, der skal anvendes. Vi kan nemt komme i den situation, at hvis vi stiller meget vidtgående krav til den edb-teknologi, der skal anvendes, vil disse krav i løbet af ganske kort tid blive teknologisk forældede. Det er meget nemmere at arbejde med erstatningskrav.

Så er der et spørgsmål, som ikke direkte vedrører sikker digital kommunikation, men som jo egentlig hører med, når vi snakker om de muligheder, som den digitale kommunikation åbner for, nemlig spørgsmålet om retten til kryptering. Det er kun perifert berørt i den redegørelse, der foreligger for Folketinget i dag.

I Venstre er vi af den opfattelse, at der skal være en fri ret til kryptering, fri ret, fordi det bør være en frihedsret, at man kan meddele sig, kommunikere på den måde, man selv ønsker det, og fordi det er af stor betydning for erhvervslivet og for borgerne at kunne gøre det på den måde, og også fri ret til kryptering, fordi det vil være en kamp mod vindmøller at tro, at man kan forhindre det.

Når vi har sagt det, følger selvfølgelig også, at vi i Danmark nøje skal følge de regler, som vil blive udstukket af internationale fora. Det er også klart, at når det gælder sådan noget som produkter, som giver virksomheder og andre muligheder for stærk kryptering, det, man kalder for stærke krypteringsmidler, så skal vi følge de eksportbegrænsninger, som også anvendes i andre lande.

Sammenfattende er vi i Venstre af den opfattelse, at vi, når det gælder IT-udviklingen, bør anvende så generelle principper som muligt, således at vi undgår at få alt for mange love, der specifikt er rettet mod IT-branchen. Det giver den bedste form for retstilstand i en verden, som er dynamisk.

Henriette Kjær (KF):

For tiden viser TV 2 en række reklamer for boller; jeg tror, de er fra Schulstad. Reklamen er bygget sådan op, at en skuespiller går rundt på fabrikken og skal ligne en ansat, og så fortæller han os lidt om bollerne, for at vi skal købe dem. Han er meget jysk i det, så han underdriver lidt, og han er ikke af den pralende type, så han går

bare sådan rundt og viser fabrikken og bollerne frem, og så ser han i øvrigt meget stolt ud. Han er nemlig af den opfattelse, at bollerne er så gode, at selvfølgelig skal vi købe dem; der skal ikke siges så meget. Hvad skal jeg sige? siger han på et tidspunkt, og reklamen slutter af med, at han siger: De smager godt.

Jeg har det lidt på samme måde med denne redegørelse om digital signatur, for hvad skal jeg sige om det? Det er godt. Det er en konsekvens af udviklingen. Det, der undrer mig, er så bare, at vi ikke har fået et lovforslag, men at vi starter med denne redegørelse, for selvfølgelig skal vi hurtigst muligt i gang med at lave nogle rammer for dette her. Men nu, hvor vi har fået redegørelsen, vil jeg ikke være utaknemlig, så jeg vil sige tak for den.

Redegørelsen beskriver baggrunden og behovet for retningslinjer, og det er godt nok. Jeg kan ikke være uenig i de tal og oplysninger, vi har fået. Det, jeg kan forstå ministeren gerne vil have vi tager stilling til, er frameldingsmodellen og tilmeldingsmodellen, og jeg vil sådan set bare have den, der går hurtigst, så vi kan komme i gang.

Ved frameldingsmodellen skal man i sit ministerium gennemgå sine ting og vurdere, hvilke love der ikke er egnede til digital signatur. Resten vil så som udgangspunkt være omfattet af bestemmelserne om digital signatur. Det lyder umiddelbart mest effektivt og giver et signal om, at man er indstillet på, at mest muligt skal være omfattet af brugen af digital signatur. Tilmeldingsmodellen går ud på, at man positivt skal tilmelde de lovregler, man mener er egnede til at være omfattet af bestemmelserne om digital signatur, og det lyder knap så dynamisk.

Regeringen må jo internt have en fornemmelse af, hvad der vil sætte processen hurtigt i gang, og det er det afgørende for mig. Men umiddelbart anbefaler Det Konservative Folkeparti frameldingsmodellen. Det afgørende for os er, at man allerede nu i ministerierne gennemgår lovreglerne og finder ud af, om de er egnede til at være omfattet af en lov om digital signatur, for det arbejde skal vel gøres, uanset hvornår loven kommer, og da jeg har læst mig til, at der er 10.000 lovregler, kan det meget nemt blive et omstændeligt arbejde. Så jeg vil opfordre regeringen til, at man går i gang omgående.

Så bryster regeringen sig jo af, at Danmark skal være et foregangsland, og det er en flot

ambition. Men så skal regeringen også leve op til den ambition, for ellers er det bare tomme ord, og jeg synes, at Danmark skal være foregangsland på det her område. Der står i redegørelsen, at vi har gode muligheder for at blive meningsdannende i internationalt regi, hvis vi tager os sammen og laver en god, gedigen lov snarest, og det kunne da være fremragende.

Det er i øvrigt betryggende, at regeringen har været i tæt kontakt med EU-Kommissionen i forbindelse med udarbejdelsen af meddelelse om digital signatur, og det er da også interessant, at Kommissionen vil trække på de overvejelser, Danmark har gjort sig vedrørende dette arbejde. Det er selvfølgelig afgørende, at vi ikke skal lave praksis totalt om, når der kommer en samlet EU-regulering.

Det hedder i redegørelsen:

»En tidlig regulering af digital signatur vil desuden give dansk erhvervsliv mulighed for at komme med i front ved anvendelsen af elektronisk kommunikation i internationale sammenhænge.«

Det er da strålende, vil jeg sige til det, men hvorfor kommer regeringen så ikke med det lovforslag, man har varslet nu i flere år? Det kan være, ministeren vil fortælle lidt om det, når ministeren til slut får ordet. Jeg kan da se i det bilag, der følger redegørelsen, at ordet lovforslag adskillige gange benyttes i teksten, og jeg håber, det er, fordi man har et udkast klar, der snart bliver fremsat. Jeg vil så, når vi skal tage debatten om lovforslaget, komme nærmere ind på de regler, der skal være for nøglecentre. Det er klart, at det er en god og nødvendig ting, men lad os se det udspil, der kommer fra ministeren, og tage debatten dér.

Aage Frandsen (SF):

Om man skal anvende digital kommunikation og digitale signaturer, eller om man skal anvende papir med underskrift, er et spørgsmål om, hvad der er praktisk. Derfor er det selvfølgelig ikke et spørgsmål om, om vi skal have den digitale kommunikation eller ej, men et spørgsmål om, hvordan vi sikrer, at vi kan bruge den på lige fod med papir og underskrift. Der vil givetvis være mange mennesker, som de første mange år ikke har megen glæde af – og måske aldrig nogen sinde når det – at man indfører muligheden for digital signatur, mens andre vil have megen glæde af det allerede fra starten.

Det drejer sig om for os som lovgivere at sikre, at valgmuligheden er til stede for de pågæl-

dende mennesker, at den er til stede for erhvervslivet, og at det kan ske på en betryggende måde. Virksomhederne har givetvis en interesse i det, fordi man altså kan fremme kommunikationen ad den vej, og man kan også øge og først og fremmest lette salget. Der er også en interesse hos borgerne i det, fordi man netop kan kommunikere hurtigere, og man kan også foretage køb af varer. Det, der i denne forbindelse er helt afgørende, er selvfølgelig at sikre forbrugernes situation og sikre, at de rettigheder, vi kender i dag, også sikres i digital kommunikation.

Spørgsmålet om tilmelding og framelding har regeringen lagt åbent frem, og det bebrejder jeg ikke regeringen. Tværtimod bebrejder vi somme tider regeringen, når den lægger noget frem, at det ikke kan diskuteres, fordi regeringen har taget et standpunkt. Det har den ikke her; det bebrejder jeg den ikke.

SF har en meget praktisk tilgang til det, synes vi. Hvad er muligt i første omgang, og hvad er ønskeligt på længere sigt? Og jeg deler det synspunkt, som fru Sonja Mikkelsen gav udtryk for, at man helt naturligt kan starte med at lave en tilmeldingsmodel. Det, der kan lade sig gøre nu, skal man selvfølgelig gøre, og det skal man gøre så i gang med. Dernæst skal der udarbejdes en målsætning om, hvornår man skal overgå til et frameldingssystem, sådan at det står klart, at fra det og det tidspunkt skal det være i orden.

Det er selvfølgelig et spørgsmål, hvor hurtigt det kan lade sig gøre, for man skal være sikker på, at det kan lade sig gøre på forsvarlig vis. Det vil sige, at der er to hensyn. Det ene er hensynet til, at det skal ske så hurtigt som muligt. Det er ønskeligt, fordi det forbedrer kommunikationsmulighederne, det giver større valgmulighed. Det andet hensyn er, at det skal være i orden, for på den ene side kan vi godt sige til regeringen, at den skal skynde sig lidt, men på den anden side ville vi også skælde regeringen ud, hvis den skyndte sig for meget.

Man kunne formulere en målsætning med et bestemt antal år frem; om det er om 4 år eller om 5 år, at det skal være hundrede procent i orden, ved jeg ikke, men i hvert fald skal man have en målsætning. Vi skal formentlig om på den anden side af år 2000, alene af den grund at der er så meget andet, der skal være klaret på IT-området til det tidspunkt. Så vores råd til regeringen er, at man griber det helt praktisk an, og at man også sætter sig et mål.

Vi er enige i de overvejelser, regeringen har om sikring af nøglecentre og sådan nogle ting, nemlig at det skal være 100 pct. sikkert, for ellers vil nogle mennesker være utrygge ved at bruge det. Jeg tror, at nogle af os, som har lært at bruge vores udmærkede underskrift, også vil bruge den fremover, men de mennesker, som ikke har den samme erfaring, vil selvfølgelig bruge digital signatur, og det er vigtigt, at det kan gøres hurtigst muligt.

Venstres ordfører var meget kort inde på det, redegørelsen berører det meget kort, og jeg vil også godt nævne vores holdning til spørgsmålet om kryptering. Vi har den opfattelse, at på samme måde som man kan lukke en kuvert, skal man have mulighed for at lukke via kryptering, og det mener vi vil være det rette standpunkt, når det til den tid skal diskuteres.

Vi er meget glade for redegørelsen og opfordrer regeringen til lovgivningsmæssigt at komme med udspil så hurtigt og på et så sikkert grundlag som muligt.

Henrik Svane (RV):

Jeg synes kun, det er ganske få øjeblikke siden, jeg som højskoleidealist, sådan en golden retriever i fløjlsbukser, sagde, at sådan et credit card skulle jeg aldrig nogensinde have. Nu tror jeg, jeg har 10 plastic kort. Ting går hurtigt.

Den redegørelse, vi står med i dag, vidner om, at vi bevæger os i et forandringstempo, som er helt uhørt. Det går stærkt. Det skal vi på den ene side ikke være bange for, men på den anden side skal vi selvfølgelig også stille os kritiske, men positive, og det gør vi i Det Radikale Venstre over for den redegørelse, vi har fået fra regeringen. Vi synes, den er god og grundig, den er fyldig, og den lægger spørgsmålene frem til debat: Hvad er den bedste model for dette her?

Fra Det Radikale Venstres side er vi meget interesseret i, at vi – regeringen og partierne – i den proces, der så sættes i gang, når lovforslagene begynder at komme, gør en stor indsats for at brede diskussionerne ud til offentligheden, ud i det civile samfund, for de perspektiver, der fremgår af denne redegørelse og de lovforslag, som vi siden hen kommer til at vedtage, trækker lange skygger over enhver danskers hverdag. Når jeg bruger ordet skygge, er det ikke, fordi skygge er noget dårligt, det kan også være godt at være i skyggen.

Det siger sig selv, at vi med vores grundholdning, og det gælder også de ordførere, vi

har hørt allerede nu, skal sikre alt, hvad vi kan om retssikkerheden. Vi er også glade for, at regeringen godt tør spille lidt højt spil og sige, at den godt vil gå i front på det her område, for vi er enige i regeringens redegørelse, som mere end antyder, at kan vi komme i front her, kan vi måske også på den måde være med til at give dele af erhvervslivet fortrin i andre lande, fordi vi er hurtigt med på det her område.

Så vi vil fra radikal side gerne støtte de tiltag, der kommer, og være meget konstruktive i samarbejdet i de udvalgssammenhænge, hvor vi så kommer til at sidde og forhandle om disse ting.

Spørgsmålet om framelding og tilmelding har vi ikke endeligt afklaret, men jeg lytter meget til den socialdemokratiske ordførers bud på det her. Under alle omstændigheder skal sikkerheden gælde, sådan at arbejdet med de tusindvis af love, bekendtgørelser og cirkulærer, der skal forholde sig til de kommende lovgivninger, bliver gjort grundigt nok, så vi ikke taber noget af sikkerheden omkring disse spørgsmål ved en for hastig gennemgang. Men der er sat en dagsorden, og vi støtter den alt det, vi kan. Fremtiden er lige nu og her.

Kim Behnke (FP):

Den sag, vi nu har til forhandling, er så ufolkelig, som den overhovedet kan være. Der er næppe mange, der sidder klistret til skærmen for at høre om digital signatur og kryptering af elektronisk datakommunikation; men alligevel berører det os alle sammen.

Dengang vi gik fra at bruge checkblanketter til at bruge dankort, havde det en meget tung introduktion i Danmark. De fleste mennesker var lidt skeptiske, for når de havde et checkhæfte og udskrev checkblanketter, vidste de, at de selv havde skrevet 200 kr., at de selv havde sat deres underskrift og vidste, hvem de havde udleveret checken til. Men når man derimod proppede plastickort i en maskine, fik man nok en kvittering for, at man også havde betalt 200 kr., men kunne man nu være sikker på, at pengene blev hævet rigtigt fra ens konto, og kunne man være sikker på, at modtageren af beløbet fik det rigtige beløb?

Den skepsis forsvandt så i løbet af nogle år, og i dag er brugen af plastickortet i Danmark lige så udbredt som i mange andre lande. Vi tænker ikke over i det daglige, at overalt foregår der en strøm af ettaller og nuller i form af computere, der udveksler dataoplysninger. Vi

er vant til, at i et land som Danmark foregår det på betryggende vis, og det er meget sjældent, at der sker fejl. Den ene gang om året, hvor PBS har problemer, det er som regel lige op til jul, at computersystemerne bryder sammen, rydder det landets forsider, for det er en ekstraordinær nyhed, når tingene ikke fungerer i Danmark.

Det er et privilegium, vi læner os op ad, at alting fungerer. Vi har dygtige medarbejdere, og vi har ansvarsbevidste folk, som sørger for, at tingene fungerer. Det er meget sjældent, at vi ved danske domstole oplever retssager, hvor virksomheder har tvister om, hvorvidt elektronisk kommunikation er foregået på betryggende og korrekt vis.

Derfor kan man selvfølgelig stille spørgsmålet: Hvorfor interesserer de sig så i Folketinget for at gøre det her endnu mere sikkert? Og det er selvfølgelig, fordi vi har en forventning om, at brugen af den elektroniske datakommunikation bliver endnu mere udbredt, og at de ting, vi indtil videre har oplevet, kun er begyndelsen på en meget stor udvikling. Den hastighed, hvormed folk køber opkoblinger til Internet, og den interesse, der er for at bruge Internet til andet end at kigge på bare damer, spil og den slags, viser, at folk gerne vil bruge Internet også til andet end at sende blomster til deres mor. De vil gerne både kunne købe og handle aktier, de vil gerne kunne foretage transaktioner i deres lokale pengeinstitut osv.

Jo flere ting, vi foretager os, som er juridisk bindende, jo større er behovet for, at vi kan være 100 pct. sikre på, at den kommunikation, der foregår, ikke bare når korrekt frem, men at der heller ikke er nogen, der sidder og kigger os over skulderen og følger med i det, vi foretager os, og måske med kriminelle hensigter går ind og generer os.

Hvis verden udelukkende bestod af gode mennesker, havde vi ingen problemer hverken med digital signatur eller kryptering af data, men der findes desværre mennesker, som er parat til en kriminel adfærd, og derfor er vi nødt til at have en beskyttelse, lige så vel som vi beskytter pengetransporterne fra pengeinstitutter osv., og da er den digitale signatur en måde at gøre det på.

Men vi famler lidt i øjeblikket, og det fremgår også af redegørelsen. Der er jo ikke rigtig etableret nogen standard endnu. I flere amerikanske stater er man begyndt at lave regler om det, i EU er man i forskellige lande begyndt at gøre sig tanker, men der ligger ikke en færdig lego-

klods, vi alle sammen kan bygge på vores computer. Derfor er det, vi har foran os, ikke kun et lovgivningsarbejde, men også en teknisk udvikling, som ingen af os præcis ved, hvor løber hen, når man tænker på udviklingen inden for edb-software. At amerikaneren Bill Gates skulle komme til at hænge på så stor en del af markedet, var der ingen, der havde forestillet sig, og derfor ved vi heller ikke i dag, hvem der kommer til at vinde dette kapløb. Men vi skal sørge for, at Danmark er med, og den bedste måde, vi kan gøre det på, er at sikre os, at danske virksomheder har det nødvendige rum at arbejde inden for.

Jeg er meget glad for den bemærkning, der er i redegørelsen på side 9, hvor det fremgår, at vi skal passe på ikke at lave nogle nationale love, som forpligter danske virksomheder, så de ikke kan kommunikere ud i den store verden. I det hele taget er det her vel et spørgsmål om, at nok skal vi skynde os i Danmark, men vi skal sørge for at følge udviklingen i andre lande, for intet vil være mere ressourcedumt og tidskrævende, end hvis vi bevæger os ind i en selvvalgt blindgyde. Vi skal sørge for, at de redskaber, vi stiller op, kan kommunikere med omverdenen, og at de clearingsaftaler, der bliver indgået, også 100 pct. kan udnyttes i Danmark.

Når det gælder kryptering, har vi allerede set de første problemer. Amerikanerne har nogle ret præcise regler om kryptering og såkaldte krypteringsnøgler med krav om, at edb-aktiviteterne afleverer kopier hos FBI. De, der er kommet værst af sted, er svenskerne, for svenske myndighedsinstitutioner har købt systemer i USA, hvor der ligger kopier af krypteringsnøgler hos FBI. Hvis en sådan situation opstod i Danmark, ville der være tale om et grundlovsbrud, for vi har ikke mulighed for, at danske myndigheder har krypteringsnøgler liggende hos fremmede magter, uanset hvor venligtsindede vi i dag betragter amerikanerne som. Derfor skal vi sørge for, at der etableres systemer i Danmark, som er mindst lige så troværdige som dem, vi kender fra udlandet.

I den forbindelse er vi meget tilfredse med, at ministeren peger på en ordning med autorisation. Det vil være dumt af os, hvis vi etablerer et eller andet statsligt foretagende. Jeg synes i den forbindelse, at Værdipapircentralen er et godt eksempel på, hvor elegant det kan løses i Danmark, og rent faktisk misunder man os i mange andre lande, at vi har den troværdighed

og den stabilitet omkring Værdipapircentralen, som vi har oplevet igennem alle årene.

Derfor synes jeg, at man godt kan bruge Værdipapircentralen som model, når man skal etablere denne godkendelsesordning, men hvor Værdipapircentralen er en monopolvirksomhed, er det vores opfattelse, at vi lige så godt kan gøre det, som børsreformen også resulterede i, nemlig at der bliver givet adgang til, at der kan være konkurrerende virksomheder, men de skal være autoriserede. Den autorisationsordning skal være så stram, at ved den mindste smule problemer med en virksomhed skal den ikke have lov til at eksistere længere.

Jeg er enig i Venstres synspunkt om, at der skal være nogle meget præcise erstatningsregler, og man skal være opmærksom på, at det ikke længere kun er et spørgsmål om udstedelse af 100-kroners- eller 150-kroners-transaktioner, men at det kan være meget store beløb, man kan komme i klemme med.

Der bliver stillet et spørgsmål til os, nemlig om vi foretrækker frameldingsmodellen eller tilmeldingsmodellen. Som Fremskridtsmand har jeg den opfattelse, at alene det, at embedsværket tvinges til at gennemgå alle de love, det har stående på hylderne, altid er en sund proces, for det hænder jo, at man opdager, at der står nogle støvede love, som man egentlig ikke længere bruger. Den proces er sund, og af den grund mener vi, at frameldingsmodellen er den bedste, også fordi vi mener, at den kan være med til at sikre den hurtigst mulige udvikling.

Så er spørgsmålet selvfølgelig, hvordan vi får de andre lande slæbt med. Jeg tror på, at vi i Danmark faktisk har en mulighed ikke bare for at få lovgivning osv. på plads, men også for at tænke lidt erhvervspolitisk for en gangs skyld.

Jeg synes derfor, at ministeren burde afholde et par konkurrencer, hvor man indbyder danskere og for den sags skyld, hvis EU-reglerne kræver det, udenlandske virksomheder til at konkurrere om, hvem der kan lave det mest fleksible, billigste og mest fremtidssikrede system, så man er i stand til at opfylde behovet for både krypteringsværktøjer og digitale signaturer. Jeg tror nemlig, at en dansk virksomhed meget vel kunne gå hen og komme i spidsen.

Da NATO for nogle år siden skulle have et krypteringssystem til dets radiokommunikation, var det heldigvis men meget overraskende en dansk virksomhed, der løb med ordren og på den måde sikrede arbejdspladser i Danmark.

Noget tilsvarende kan gøre sig gældende her. Uden at jeg har noget personligt at udsætte på Bill Gates, synes jeg, han har rigeligt at tage sig til, så der er ingen grund til, at det også er Microsoft, der skal levere disse værktøjer. Det kunne være sjovt, hvis det var danske virksomheder. Og jeg tror, at ministeren kunne være den katalysator, der sætter danske virksomheder i gang med at tænke tanker på dette område. Man kunne hænge en gulerod op i form af en konkurrence, hvor der var en eller anden belønning for den virksomhed, der kom med det bedste bud. Ikke at Folketinget skal ind og regulere den udvikling, men vi skal have danske virksomheder til at forstå, at det her kan blive et kæmpe marked. Når folk overalt på Jorden efterspørger digitale nøgler og krypteringsværktøjer, bliver der mange penge at hente, og de penge kunne jeg godt tænke mig gavne den danske betalingsbalance.

Med disse ord ønsker vi som flere af de andre ordførere, at det kommer i gang, og vi glæder os over, at der fortsat på dette område stort set er konsensus i Folketinget.

Bruno Jerup (EL):

Tak først og fremmest til forskningsministeren for en stringent og velskrevet redegørelse, der giver et godt grundlag for den debat, vi har her i dag.

Den overordnede ledetråd for al lovgivning om den nye informationsteknologi må være at sikre en balance, så vi på den ene side fremmer en sikker og effektiv brug af den nye teknologi og på den anden side sikrer, at vi ikke får delt befolkningen op i et a- og et b-hold. Det er utrolig vigtigt, at vi ikke udvikler et samfund, hvor dele af befolkningen – mennesker, som af den ene eller den anden grund ikke kan eller vil bruge den nye informationsteknologi – sættes udenfor, når det gælder debat, information eller vigtige servicetilbud. Kort sagt er det fint, hvis vi kan fremme brugen af informationsteknologi, når danskerne skal komme med rettelser til skattevæsenets årsopgørelser, men den, der er tryggest ved at poste en blanket, der er rettet med kuglepen, skal ikke berøves muligheden for at gøre det på den gammeldags facon.

Enhedslisten kan tilslutte sig synspunktet, at der er brug for lovgivning vedrørende en række informationsteknologiske problemstillinger, herunder spørgsmålet om digital signatur. Indførelsen af digital signatur betyder, at modtagelsen af en elektronisk meddelelse kan være sik-

ker på, hvem afsenderen er, og kan stole på, at der ikke er lavet om på meddelelsen undervejs. Det betyder øget sikkerhed, både når det gælder kommercielle forhold, og når det handler om privat kommunikation. Et velfungerende system med digital signatur vil være en mulighed for internationalt samvirke uafhængig af papirutiner og geografi. Det giver mulighed for at undergrave papir og andre monopoler via Internettet, f.eks. det monopol, som PBS har på betalingservice i Danmark.

Enhedslisten er således enig i, at det er en god idé at indføre et system med digital signatur, men det er afgørende, at der bliver 100 pct. sikkerhed mod misbrug af systemet. En kraftig offentlig kontrol med et så følsomt område er nødvendig, så brugerne sikres mod enhver form for misbrug. Her tænker jeg ikke blot på private firmaers svindel, men også på faren for, at staten smugkigger i brugernes og borgernes forhold.

Generelt går Enhedslisten ind for fri kryptering og betragter det som en del af ytringsfriheden, at man ikke på forhånd skal bestemme, hvilke sprog eller hvilket kodesprog folk og virksomheder kommunikerer med hinanden på. Vi går i øvrigt ind for, at de krypteringsstandarder, der tilbydes via offentlige nøgler og krypteringscentre, garanterer, at standarden ikke kan anvendes med det formål at bryde f.eks. brevhemmeligheden.

Staten skal naturligvis ligesom i dag have mulighed for med en dommerkendelse at bryde datahemmeligheden og omkode meddelelsen, ligesom de har det i forhold til at åbne breve.

Med hensyn til den digitale signatur så vi helst, at de såkaldte nøglecentre, der bliver hjertet i systemet, var offentligt ejede og underlagt strenge restriktioner, som kan forhindre misbrug.

Under alle omstændigheder må sikkerheden garanteres gennem omfattende krav til nøglecentrenes pålidelighed og en fastlæggelse af centrenes erstatningsansvar.

Redegørelsen berører forholdet mellem de danske regler for digital signatur og regelsættet i EU og i internationalt regi.

Vi finder det afgørende i det videre arbejde med disse regelsæt, at Danmark ikke isolerer sig i EU. Den digitale kommunikation kender ingen grænser, og Den Europæiske Union er kun en lille del af verden. Derfor bør der lægges mange kræfter i at udvikle globale løsninger, f.eks. inden for FN-systemet.

En vigtig problemstilling i redegørelsen er de offentlige myndigheders brug af digital signatur.

Som det blev påpeget i redegørelsen, er den offentlige administration og myndighedsudøvelse en udpræget skriftlig kultur, og redegørelsen nævner, at der er op imod 10.000 regler, der i dag kræver papirbaserede underskrifter.

Muligheden for at bruge digital signatur i forhold til offentlige myndigheder og offentlige formularer er kun en begrænset del af hele diskussionen om elektronisk kommunikation, men den er alligevel vigtig, for hvis det offentlige går foran med at anerkende digitalt underskrevne dokumenter, vil systemet spredes langt hurtigere i alle andre sammenhænge.

Der er nævnt to forskellige modeller for de offentlige myndigheders anvendelse af digital signatur: frameldingsmodellen og tilmeldingsmodellen.

Enhedslisten støtter frameldingsmodellen, hvor offentlige myndigheder aktivt skal melde sig fra, hvis de ikke ønsker at anerkende digital signatur fra en bestemt skæringsdato, for på den måde bliver spørgsmålet sat på dagsordenen i den offentlige virksomhed, og det vil nok fremme overgangen til den digitale teknik.

Vi kan her følge forskningsministerens offensive strategi, når det gælder om at udbrede den digitale kommunikation.

Endelig har jeg et spørgsmål til forskningsministeren, og det handler om, hvordan de kommunale myndigheder vil blive koblet på den udviklingsstrategi for udbredelsen af den digitale kommunikation, som er skitseret i redegørelsen. I virkelighedens verden er borgerne jo langt oftere i kontakt med kommunen, end de er med de statslige myndigheder, hvorfor det spørgsmål er ret vigtigt.

Men sammenfattende kan vi sige, at Enhedslistens siger ja til en lovgivning om digital signatur, at Enhedslisten går ind for, at der er strenge regler for nøglecentre, at Enhedslisten går ind for frameldingsmodellen, og at Enhedslisten går ind for, at der udvikles et ægte internationalt samarbejde her, og det vil naturligvis sige et samarbejde, der rækker uden for EU's regi.

Addi Andersen (CD):

De digitale netværk er en del af infrastrukturen, og i Danmark er denne infrastruktur gennem de seneste år udviklet kraftigt takket være de man-

ge computere i hjemmene, i virksomhederne og på arbejdspladserne.

Derfor har vi på den ene side et stort potentiale, hvis vi formår at udnytte de kommunikationsmuligheder, som denne del af infrastrukturen giver.

På den anden side kan vi også forspilde disse muligheder, hvis borgerne, virksomhederne og de offentlige institutioner ikke har tillid til de digitale netværk, eller vi kan forspilde mulighederne, hvis der sker misbrug.

Derfor synes CD, det er et rigtigt initiativ, regeringen kommer med.

Hvis vi kan skabe en digital kommunikation, hvor både modtager og afsender har garanti for, hvem der så at sige er i den anden ende, og for, at indholdet er en meddelelse, som ikke er blevet ændret eller læst undervejs, åbner det jo en række perspektiver:

Det kan blive meget lettere at indberette oplysninger til en offentlig myndighed for både virksomheder og borgere – det var noget af det, fru Mimi Jakobsen lagde vægt på, da hun var erhvervsminister.

Det kan blive meget lettere at henvende sig til det offentlige, for man kan slippe for telefon-tider og springe over telefonkøer.

Det bliver lettere at holde sig ajour, fordi adgangen til opdaterede informationer forøges.

Det bliver lettere at være forbruger, for man kan bestille varer hjem eller til afhentning via computeren.

Det bliver også meget lettere for offentlige myndigheder at indsamle informationer fra virksomheder og borgere.

Der er altså mange grunde til, at vi bør arbejde for, at de digitale netværk ikke bare er bredt tilgængelige, men også bliver bredt anvendte kommunikationsmidler.

For CD er to ting vigtige i denne diskussion:

Vi skal for det første nå til den løsning på sikkerhedsproblemerne, der stiller erhvervslivet og borgerne bedst.

Forbrugerne vil med udvidede muligheder for at handle på Internettet kunne købe produkter og serviceydelser fra producenter i hele verden, så set med forbrugernes øjne bliver markedet globalt, og de danske virksomheder vil mærke en skærpet konkurrence.

Derfor skal vi prioritere løsninger, der giver danske virksomheder optimale muligheder for at sælge på det globale marked. Der skal være balance i tingene.

Det er de offentlige modtagere af oplysninger, der skal tilpasse sig de digitale netværks muligheder i videst muligt opfang, og de offentlige institutioner med en særlig informationsopgave må også indrette deres arbejde efter de nye mediers muligheder.

For det andet skal vi respektere, at vi har at gøre med en form for infrastruktur, hvor det private initiativ spiller en stor rolle, og derfor må vi ikke med vores krav til sikker digital kommunikation hindre en videreudvikling af de digitale netværk.

Mange af de nye muligheder og standarder, som er til stede på Internettet i dag, er skabt af små entreprenører, som har haft en god idé og været villige til at satse på den, og denne Klondykeånd, som får Internettet til at ligne en håndfuld knappenåle, der er tabt fra meget stor højde, er også drivmidlet bag videreudviklingen af de digitale netværk, så den må vi ikke spærre inde i alt for stive rammer.

Ole Donner (DF):

Jeg vil starte med at sige tak til regeringen og specielt til forskningsministeren for den rede-gørelse, vi har modtaget. Den har vi læst med meget stor interesse, for det er jo et emne, som optager mange mennesker i dag, og det er helt klart på tide, at vi får endnu mere turbo på det, end vi har haft indtil nu.

Jeg synes, der er mange gode ting i redegørelsen, og vi venter meget spændt på det lovgivningsarbejde, der kommer. Og som ministeren har skrevet, er der jo allerede sendt forskelligt materiale ud til høring, og det vil vi læse med stor interesse, når det kommer tilbage.

Men ministeren foreslår, at der tildels skal være tale om en rammelovgivning, og dér vil jeg godt advare imod, at det bliver alt for vide rammer, for da det er et meget vigtigt område, mener jeg, at det er noget, som Folketinget skal være meget med i.

Så når vi får høringssvarene og kommer i gang med selve lovgivningsarbejdet, mener jeg derfor ikke, at ministrene skal holde sig tilbage fra at komme med nogle små rettelser til loven, så vi permanent kan drøfte, om vi kører i den rigtige retning.

Der er for os ingen tvivl om, at en digital signatur eller en elektronisk underskrift, eller hvad man nu vælger at kalde det, er overordentlig vigtig at få på plads i den kommende tid. For det er klart, at med al den handel, der finder sted på Internettet, og hvad der ellers vil ske

fremover, er man selvfølgelig nødt til at finde en sikker måde at give sig til kende på.

Derfor kan vi i Dansk Folkeparti godt tilslutte os ideen om nøglecentre, men vi er enige med de ordførere, der har sagt, at der selvfølgelig skal være en høj moral i sådan et center, og at der skal være en vis garanti for, at man opfylder den betingelse, for sikkerheden er meget vigtig.

Det afsnit, der handler om, at man vil pålægge alle offentlige myndigheder inden for en bestemt tid at igangsætte muligheder for kommunikation med borgerne, kan vi også helt tilslutte os.

Om det lige kan blive omkring år 2000, eller man skal have et par år mere, har vi ikke lagt os fast på endnu, for der er jo mange kommuner og også mange offentlige myndigheder, der er langt bagud inden for edb-området, og det kan man selvfølgelig godt speede lidt op, men spørgsmålet er, om man kan nå det inden en bestemt dato.

Vi har også set, at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen er begyndt at tage imod elektroniske anmeldelser, og at man kan gå ind og se forskellige ting. Og jeg har set i redegørelsen, at der er tanker om at lægge det ud, så det ikke koster noget at gå ind og blade i de arkiver, og det kan vi fuldt ud tilslutte os, for det er en god ting for virksomheder, at de kan gå ind og kontrollere regnskaber fra andre og se, hvor likvide de firmaer er, som de eventuelt skal give kredit.

Det er jo også sådan, at jo flere oplysninger der bliver lagt ud til offentligheden gratis, jo større muligheder er der for at bruge hele netværket, og det synes vi man skal gøre så meget ved som overhovedet muligt.

Vi synes også, det er en god ting, at alle de skemaer og formularer, der vandrer mellem borgerne og det offentlige, kan sendes på et tidspunkt, hvor borgerne har tid og lyst til at beskæftige sig med dem.

Men med hensyn til en lovgivning om Internettet mener jeg, at man skal passe meget på med at lovgive om Internettet, for det er en størrelse, som er meget svær at have med at gøre. Og vi skal ikke falde i den grøft, som nogle partier for nogle år siden gjorde med hensyn til reklamer i fjernsynet: at det var noget forfærdeligt noget, og at man ikke måtte have lov til at se reklamer, så de skulle forbydes. Så dér lavede man faktisk nogle meget skrappe regler for, hvem der måtte se reklamer osv., vel vidende, at man allerede på det tidspunkt via para-

bolere kunne tage alle mulige reklamer ned. Og der var også store danske firmaer, der reklamerede på udenlandske kanaler, vel vidende, at der var mange danskere, der så dem.

Derfor synes jeg, man skal tænke sig godt om, før man begynder at lovgive om Internettet.

I redegørelsen taler man også om uetisk markedsføring og om, hvilke rettigheder forbrugere skal have, og om returpligtmuligheder, men det er jo meget svært, hvis det er varer, der kommer fra den anden side af Jorden.

Selvfølgelig vil vi gerne være med til at beskytte forbrugere så meget som muligt, men der er altså en grænse for, hvor meget man kan styre Internettet.

Der står også i redegørelsen, at man påtænker at gøre Retsinformation gratis for borgerne, og det hilser vi med tilfredshed, for det synes vi er meget fint.

Men sådan nogle ting som fjernsalgsdirektiver osv. er altså noget af det, som vi i hvert fald i Dansk Folkeparti stadig væk vil advare imod at man går for meget ind i, for det kan man alligevel ikke styre.

Så har jeg så sent som i dag i Jyllands-Posten set, at skatteministeren har været ude at tale om Internettet, og at han siger, at det er peanuts, der går staten forbi i form af tabt moms, hvis der ikke bliver afregnet rigtigt, men dér tror jeg skatteministeren fejlvurderer situationen, for der er for mig ikke nogen tvivl om, at i løbet af et år eller halvandet bliver der en eksplosiv stigning i handelen på Internettet. Og skatteministeren går endda så langt - hvis han er refereret rigtigt - at han siger, at han overvejer måske helt at gøre det moms frit at handle på Internettet.

Det kan godt være, at det kunne være en god idé, men det ville i hvert fald være farligt, for så ville alle varer jo blive handlet over Internettet, for så ville det jo være lettere at ringe til isenkræmmeren, eller hvem man nu skulle handle hos, og sige: Jeg sender dig lige en e-mail, og så leverer du de og de varer. For så er der ingen moms på, og det ville være smart, og så ville der komme endnu mere eksplosiv gang i Internettet.

Så det dér med at ignorere det og sige, at det ikke rigtig betyder noget, for det er ikke rigtig kommet i gang endnu, synes jeg man skal passe meget på.

Og jeg vil også godt pege på, at f.eks. unge mennesker jo allerede i dag har mulighed for at gå ind i en modebutik og se på moderne cow-

boybukser eller andet mærkevare tøj og prøve det og finde ud af, hvad det hedder, og hvilke fabrikningsnumre der er, og hvilken størrelse, og så altså rekvirere det over Internettet og ikke alene spare de 25 pct. i moms, men derudover også få det til nedsat pris.

Så der er nok at tage fat på, og vi glæder os i Dansk Folkeparti meget til at komme i gang med lovgivningsarbejdet, og vi vil opfordre regeringen til at holde dampen oppe, så vi hurtigst muligt får nogle regler.

Forskningsministeren (Jytte Hilden):

Jeg vil starte med at sige tak til alle ordførerne. Og jeg ville faktisk være et skarn, hvis jeg ikke sagde mange tak, for jeg synes, jeg har lyttet mig til en meget, meget klar tale fra alle partierne i dette Ting.

Fru Sonja Mikkelsen startede med at komme med, hvad jeg kunne kalde et slags columbusæg, ved at sige: Skulle vi ikke tage den ene model, som umiddelbart for nogle er den nemmeste, sådan i et par år. Så sætter vi en dato, og så siger vi: Nu fanger bordet, så tager vi den alvorlige model.

Andre ordførere har været inde på noget tilsvarende, og når det lyder, som om det er en god idé, så er det, fordi atter andre ordførere har sagt, at de gerne tager frameldingsmodellen med det samme. Det kunne jo tyde på, at jeg, i de forhandlinger, der nu skal foregå med utrolig mange mennesker, herlige personer, omkring mig, kunne sætte den tidsfrist til at blive ganske kort. Så derfor min tak til Folketingets partier for den meget klare tale.

Jeg synes også, hr. Løgstrup Madsen fra Venstre kom med et stærkt indlæg, der også talte til det samfund, vi er en del af. Det interessante ved dette område er jo, at digital signatur tror jeg ikke der står noget om i noget som helst partiprogram. Jeg er næsten villig til at sætte noget på højkant for, at der ikke står digital signatur i noget partiprogram. Ikke desto mindre er det en politisk opgave at sikre, at det dér med dataunderskrift nu kan lade sig gøre, ligesom vi har vænnet os til at tage fyldepenne og gøre det med blæk.

Til fru Henriette Kjær fra Det Konservative Folkeparti siger jeg også tak for tilslutningen om, at det skulle gå hurtigt, og tilslutningen til frameldingsmodellen. Og jeg kan kvittere med: Ja, hvad skal jeg så sige efter en dag som i dag?

Jeg skal på tilsvarende måde sige til hr. Aage Frandsen, at jeg tror, at der er én dato, jeg vil

prøve at komme uden om, og det er den dér famøse år 2000. For ikke mange ved jo, hvor mange flyvere der måtte falde ned, og hvor mange apparater og hvor mange vækkeure, der vækker os, mange har meldt ud, at de ikke helt har styr på år 2000-problemerne. Så den styrer vi altså uden om. Men når det er sagt, er der jo også en ganske kort frist alligevel. Der er nemlig mindre end 2 år til år 2000.

Jeg skal sige til den radikale hr. Henrik Svane, at jeg er meget enig i diskussionen, jeg er meget enig i det synspunkt, at der var engang, hvor nogle var forskrækkede over plastic kredittkort. Det gode ved den danske debat nu, det, der gør den danske debat så herlig og også pædagogisk, er, at vi netop tog den lange, solide diskussion: Hvad ville vi med kredittkortet? Der var meldinger både for og imod – det kan jeg godt huske, og de gik på alle tangenter i den trykte presse og i radio og tv. Men vi er altså som danskere faktisk ret gode til at forstå, at noget teknik – tilsyneladende teknik – udfordrer os politisk, og så må vi stille op til at finde nogle løsninger.

Jeg tror, det er et meget godt eksempel at have i bagehovedet, så vi er klar til diskussionen som danskere; efter denne her elektroniske underskrift kommer jo for alvor diskussionen om kryptering.

Hr. Kim Behnke, som jeg ved ikke kunne være til stede på nuværende tidspunkt, skal jeg ikke desto mindre også sige tak til. Han understreger, at der desværre er mennesker, som ikke ønsker at følge de spilleregler, vi har i et samfund, og begiver sig over i kriminel adfærd, og det er vi nødt til at tage hensyn til. Vi kan jo ikke tro på, at vi alle er engle på lyserøde skyer. Så derfor – det er klart – er der grænser for, hvor naive vi skal være, selv når vi er glade for ny teknik og gerne vil lade det komme vores samfund til gode.

Så det er ikke blot et spørgsmål om lovgivning, det er jeg meget enig i. Det er også et spørgsmål om rent faktisk, teknisk, praktisk at få nogle kloge folk til at sætte sig ned og udvikle de systemer. Om det så skal være ved en konkurrence mellem danske firmaer, ja, det kan da godt være, at det var en af måderne. Det kan godt være, vi skulle prøve at lege med nogle tanker på den vis.

Til hr. Bruno Jerup fra Enhedslisten skal jeg sige tak. Hr. Bruno Jerup var så venlig at synes, at redegørelsen var velskrevet. Jeg er nødt til at røbe, at jeg ikke selv har skrevet den, så derfor

vil jeg lade den ros gå tilbage til embedsmændene, og jeg plejer altid, når vi har haft lovforslag i Folketinget, og når vi på denne måde har en redegørelse, at give et lille glas, når vi kommer hjem, vel at mærke til ministeriet, og dér skal jeg nok huske at understrege over for alle, der har været involveret i processen, at Folketinget faktisk syntes, den var velskrevet, og at man kunne forholde sig til et godt stykke papir.

Hr. Bruno Jerup spurgte til forholdet mellem, hvad skal vi sige, de statslige systemer, de kommunale og vel også de amtskommunale, altså de forskellige led, vi har i vores administration.

Vi gør os utrolig meget umage på alle leder, for at det ikke bliver vanskeligere for den enkelte borger at kunne forholde sig til forskellige systemer. Den enkelte borger, den enkelte forbruger kan jo være helt ligeglad med, hvordan vi inde bag ved tæppet organiserer os. Så det er en god anledning til at understrege, at vi skal forstås som et fælles samfund, og at det offentlige er det offentlige, uanset om det ligger i et lokalt, et regionalt eller et nationalt regi.

Så skal jeg også nævne for hr. Bruno Jerup, at vi ikke isolerer os i EU. Det er faktisk sådan, at vi nærmest gør det modsatte. Kommissionen har besluttet sig for at ville spille ud med nogle forslag, og jeg har på Danmarks vegne sagt, at vi meget gerne vil være det foregangsland, der ligesom viser, hvordan vi klarer debatten i et demokrati, og hvordan vi udformer et lovforslag, der sikrer autorisationen til nøglecentre, sådan at vi mennesker kan stole på, at budskabet kommer fra den, man siger man er, og når frem til den, man tror det er, og at det ikke forvrænges undervejs.

Det er faktisk sådan, at der er indgået en – jeg ved ikke, om hr. Bruno Jerup vil kalde det en hellig eller uhellig – alliance mellem os og Kommissionen om at udvikle disse her ting hånd i hånd. Det vil sige, at man gerne vil se et konkret sted, hvor det sker, og vi vil meget gerne sikre os, at tingene på den måde bliver båret op på et fælles europæisk niveau.

Det er naturligvis globale spørgsmål, vi starter med, men det globale starter jo også i det nationale og i det her tilfælde på det kontinent, som vi er en del af.

Jeg skal også sige tak til CD's fru Addi Andersen, som understregede, at det er et rigtigt initiativ, og understregede betydningen af de digitale netværk. Og dér vil jeg endnu en gang sige, at hvad angår alle de netværk og alle

de net, enten de nu hedder Kulturnet eller Sektornet eller Forskernet, eller hvad de hedder rundt omkring, er det vigtigt, at disse net for brugeren hænger sammen og kan forstås, og at man kan komme fra det ene til det andet. Det må være det krav, vi meget, meget enkelt stiller som borgere i et land: at forbrugeren har en let vej igennem systemerne. Det er det krav om gennemsuelighed og gennemsigtighed, og det er det krav om sikkerhed – og sikkerheden er jo så det sidste, vi diskuterer i dag – som vi stiller som samfund.

Til hr. Ole Donner skal jeg sige, at når vi bruger ordet, at det er en rammelov, er det, fordi spørgsmålet er: Hvem ved egentlig, hvor meget eller hvor lidt der er brug for? Det er fuldstændig jomfruelig jord, vi er på vej ud i; derfor kunne man jo godt have den tanke, at så hurtigt som en del af det tekniske udvikler sig, var det en meget god idé, hvis vi som politikere, som lovgivere, som parlament indrettede loven sådan, at vi sagde: O.k., vi skal ikke komme løbende, hver gang der måske kommer en ny dippedut på markedet. Så det er den måde, det spørgsmål med rammelov skal forstås.

Til gengæld er jeg ikke helt sikker på, at jeg er enig i de forbrugersynspunkter, hr. Ole Donner gav udtryk for. Jeg synes faktisk, at den forbrugerlovgivning og sikkerhed, vi netop har som købere, de krav skal vi bære med os over også i den fagre, digitale verden.

Som sagt: tak for modtagelsen. Der var meget klare meldinger, som giver mig en meget klar mulighed for på meget kort tid at sikre, at der vil gå et udarbejdet lovforslag ud til høring, en meget bred høring. Jeg tror, det vil være fornuftigt at sige, at det, der bliver tale om, er et par måneder, så alle parter kan få god tid til at forholde sig til, hvordan vi sikrer muligheden for at ligestille papirbaseret og digital kommunikation.

Hvordan vi så gør det dér med den totale gennemgang af den eksisterende lovgivning – jeg ved ikke, hvor mange det kom bag på, men måske nogle af os, at vi lever i et så gennemorganiseret samfund, at der er tale om 10.000 steder, hvor man skal prøve at undersøge, om man nu både kan skrive med den dér blækpen og samtidig kan taste ind via de digitale netværk. Det er ret interessant, at der altså er så mange steder, vi har brug for ligestilling. Jeg hilser det meget, meget velkomment, at nogle skal til at kigge det hele igennem.

Det, som jeg vil understrege igen og igen, er, at borgerne har et retskrav på, at begge slags kommunikation kan lade sig gøre. Om føje år vil samtlige danskere, hvis de har lyst til det, kunne kommunikere direkte elektronisk digitalt med myndigheder, og det har samme retsvirkning, som når vi i dag gør det skriftligt. Det er en flot målsætning at have, og jeg føler, at et samlet Folketing står bag det krav.

Det konkrete lovudkast regner jeg med at have klart inden for denne folketingssamling, så vi får en mulighed for at kigge på de paragrafer, som de så udmøntes i, og så kan jeg jo kun håbe på samme form for ros for teksten og forståeligheden og gennemsueligheden, og hvad ved jeg. Det vil så stille store krav til det system, som skal lave det.

Jeg vil også godt sige, at jeg tror, det er vigtigt, at vi kommer i gang med de praktiske forberedelser, og derfor har vi fra regeringens side for at stimulere den udvikling, der er, afsat 10 mio. kr. her i 1998 til pilotprojekter til, at man inden for den offentlige sektor kan være initiativtager til en generel debat og igangsætte og iværksætte yderligere pilotprojekter i privat regi.

For lige meget hvor meget vi måtte beslutte her i Folketinget at vedtage af lovgivning, er der nogle, der skal klare skibets arbejde derude. Der er et stykke konkret teknik, og det kan vi jo lige så godt sætte kvikke danskere til som så mange andre ude i den store verden. Og når jeg siger det, så er det, fordi jeg faktisk mener, at danskerne er kvikke.

Til sidst skal jeg sige til Folketinget, at i dette forår holder vi her i Danmark en international konference, der beskæftiger sig præcis med dette tema, hvor vi inviterer folk både fra dette kontinent og også fra andre steder i verden, og hvor vi vil sætte det lovforslag, som nu bliver sendt ud til høring, på dagsordenen, og hvor vi samtidig vil tage fat på den mere principielle og konkrete diskussion omkring kryptering.

Jens Løgstrup Madsen (V):

Tidligere i debatten fik vi jo et yderst konstruktivt forslag fra fru Sonja Mikkelsen om, hvordan vi kunne løse de problemer, der er omkring digital signatur, nemlig ved at vi starter med en tilmeldingsmodel og så efter en relativt kort periode går over til at anvende en frameldingsmodel, således at det generelle princip i loven er, at digital signatur er sidestillet med almin-

delig signatur. Det lyder jo til at være et meget konstruktivt forslag.

Det, der så er afgørende for vurderingen af det forslag, er, hvor lang tid der kommer til at gå, og der er det jo interessant at se, at en række af erhvervsorganisationerne har været ude med, at det allerede i dag er muligt at sidestille digital kommunikation med almindelig papirbaseret kommunikation. Jeg lagde bl.a. mærke til, at administrerende direktør i Dansk Handel & Service, Søren B. Henriksen, i dag i Erhvervs-Bladet er citeret for at skrive:

»Det er i dag via kryptering muligt at sidestille elektronisk kommunikation med papirbaseret ditto.«

Hvis det er tilfældet, og regeringen også deler det synspunkt, at vi er så langt, er der jo grund til at vælge en frameldingsmodel med det samme. Så er der jo ingen grund til, at vi laver en sådan kombinationsmodel. Men hvis vurderingen er en anden, synes jeg, at den model, som fru Sonja Mikkelsen har skitseret, er yderst fornuftig.

Så jeg ved ikke, om ministeren kan svare på, hvad der er regeringens opfattelse af, hvor langt den tekniske udvikling er på dette område?

Forskningsministeren (Jytte Hilden):

Jeg er ligesom hr. Løgstrup Madsen fra Venstre meget glad for de mange tilkendegivelser, der kommer, for verden er jo sådan, at vi ikke får flyttet den, medmindre der er et pres på. Jeg får selv lejlighed til om nogle uger at have en diskussion med netop Handel & Service, og der kunne de punkter jo glimrende indgå.

Det er fuldstændig rigtigt, at vi i dag kan sidestille digital og skriftlig kommunikation. Det kan vi naturligvis, men det, der er pointen i at skulle have et lovforslag om det, er, at det skal have retlig virkning. En eventuel tvist mellem to parter skal kunne afgøres af en domstol, og for at en domstol kan tage stilling til en sag, må der nødvendigvis foreligge en lovtekst, ud fra hvilken domstolen kan tolke, om den ene eller den anden har ret i den sag.

Der er jo ikke sagt noget i eftermiddag, som ikke kalder på, at vi kommer i gang, så enten vi piber eller synger – ikke vi – men enten nogen piber eller synger, så gør vi det.

Hermed sluttede forhandlingen.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 66: Forslag til lov om ændring af lov om banker og sparekasser m.v., lov om forsikringsvirksomhed og realkreditloven. (Afskaffelse af ministerudpegede bestyrelsesmedlemmer i pengeinstitutter, forsikringsselskaber og realkreditinstitutter).

Af Kirsten Jacobsen (FP) m.fl.

(Fremsat 13/11 97).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Økonomiministeren (Marianne Jelved):

Dette er den næsten årlige genfremsættelse af lovforslaget om afskaffelse af offentlige repræsentanter i pengeinstitutter, livsforsikringsselskaber og realkreditinstitutter, og der er ikke sket ændringer i regeringens holdning til, hvorvidt der skal være offentlige repræsentanter i de nævnte institutter.

Formålet med de offentlige repræsentanter i bestyrelserne for de finansielle virksomheder er at sikre, at almindelige samfundsmæssige interesser også indgår i disse virksomheders overordnede ledelse, og det fremgår jo udtrykkeligt af Erhvervsudvalgets betænkning fra 1974.

De offentlige repræsentanter skal sikre, at der kommer andre synspunkter frem i bestyrelsen end snævre kommercielle interesser, og at der kommer en mere alsidig repræsentation i sammensætningen af bestyrelsen, herunder at der er et samvirke mellem det, der foregår i pengeinstituttet og i det øvrige samfund.

Det er vigtigt at understrege, at den offentlige repræsentant ikke repræsenterer regeringens eller Folketingets holdninger; derimod er det et væsentligt træk, at den offentlige repræsentant er helt uafhængig af særlige interesser, mens de øvrige bestyrelsesmedlemmer vælges af virksomhedens aktionærer, det vil sige ejerne. Det er netop denne uafhængighed, som gør, at den offentlige repræsentant kan varetage generelle samfundsmæssige hensyn i forbindelse med den overordnede ledelse af den finansielle virksomhed.

Man må huske på, at finansielle virksomheder ikke alene er almindelige erhvervsdrivende selskaber, men at de via deres forretningspolitik har en meget stor indflydelse på hele samfundsøkonomien. Der er store samfundsinteres-